

ปัจจัยที่มีผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย Factors Affecting Accounting Professional Ethics of Certified Public Accountants of Thailand

มีพร หาญชัยสุขสกุล¹ อรณิข สาครินทร์² ประสิทธิ์ รุ่งเรือง^{*3} และศศิมา หีมหวัง⁴

Meeporn Hanchaisuksakul¹ Aranid Sakarin² Prasit Rungruang^{*3} and Sasima Heemwang⁴

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หลักสูตรการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา¹

Assistant Professor, Department of Marketing, Faculty of Management Science, Songkhla Rajabhat¹

อาจารย์ ประจำหลักสูตรการจัดการนวัตกรรมการค้า คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา²

Lecturer, Department of Trading Innovation Management, Faculty of Management Science, Songkhla Rajabhat University²

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ประจำหลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา^{*3}

Assistant Professor Dr., Department of Accounting, Faculty of Management Science, Songkhla Rajabhat^{*3}

นักศึกษาปริญญาตรีหลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา⁴

Undergraduate Student, Faculty of Management Science, Songkhla Rajabhat University⁴

*Corresponding author, e-mail prasit.ru@skru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยจำนวน 233 คน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการทดสอบที่ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์การสอบบัญชี และด้านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอบบัญชีที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพแตกต่างกัน และปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ การศึกษา สำนักงานตรวจสอบบัญชี และรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตควรให้ความสำคัญกับจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อเพิ่มคุณภาพงานสอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ: จรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต การสอบบัญชี

Abstract

The purpose of this research was to examine the professional ethics of the Certified Public Accountants of Thailand and compare personal factors affecting the auditing professional ethics of Certified Public Accountants of Thailand. An online questionnaire was used as an instrument to collect data from a sample group of 233 certified public accountants of Thailand. The statistical data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis was tested by t-test and one-way ANOVA. The finding revealed that the different personal factors of audit experience and the aspects of auditing training had different opinions on professional ethics, and the different personal factors of auditor's gender, age, education, audit firm, and different average monthly net income had no difference in their opinions about professional ethics. The results of this study provided that certified public accountants should focus on professional ethics to increase audit quality to further improvement.

Keywords: Profession Ethics, Certified Public Accountants, Auditing

บทนำ

สอบบัญชีเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลหลักฐานและการประเมินหลักฐานเกี่ยวกับสารสนเทศเพื่อระบุและรายงานเกี่ยวกับระดับความสอดคล้องต้องการของสารสนเทศกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้และเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งการสอบบัญชีควรปฏิบัติโดยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญที่เรียกว่า ผู้สอบบัญชีเพื่อช่วยลดความเสี่ยงของข้อมูลสารสนเทศที่ใช้เพื่อการตัดสินใจ (ณัฐธิดา จินมอญ, 2559) ดังนั้น การสอบบัญชีควรมีความน่าเชื่อถือ ปราศจากข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญต่อการเงินซึ่งจะประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ถ้าหากผู้สอบบัญชีทำงานบกพร่อง ไม่ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่และละเลยต่อข้อผิดพลาดที่ตรวจพบซึ่งส่งผลทำให้งบการเงินที่ตรวจสอบมีข้อผิดพลาด และสามารถสื่อได้ว่างานสอบบัญชื่อนั้นมีคุณภาพต่ำ อาจกล่าวได้ว่ามีความผิดพลาดในการปฏิบัติงานสอบบัญชี และทำให้เกิดเป็นข้อผิดพลาดในรายงานทางการเงิน (ศศิพร ขาญศิลป์ และฐิตาภรณ์ สันจรรณศักดิ์, 2564)

สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 46 ได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดขึ้นโดยสภาวิชาชีพบัญชีฯ นอกจากนี้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานทางด้านวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดให้ต้องมีความโปร่งใสในการทำงาน มีความเป็นอิสระในการใช้ดุลยพินิจ และสามารถปฏิบัติงานตามกรอบวิชาชีพ โดยไม่อยู่ภายใต้การบังคับหรืออิทธิพลใด ๆ ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ตรวจสอบบัญชี ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เที่ยงธรรมมีความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและรักษาความลับตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ให้ (จักรกฤตย์ พาราพันธกุล, 2562; วิไลวรรณ โพนศิริ, 2562) สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2561 เพื่อใช้ในการควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี โดยได้กำหนดหลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณไว้ ได้แก่ (1) ความซื่อสัตย์สุจริต (2) ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ (3) ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน (4) การรักษาความลับ (5) พฤติกรรมทางวิชาชีพ และ (6) ความโปร่งใส (สมชาย เลิศภิรมย์สุข, 2564)

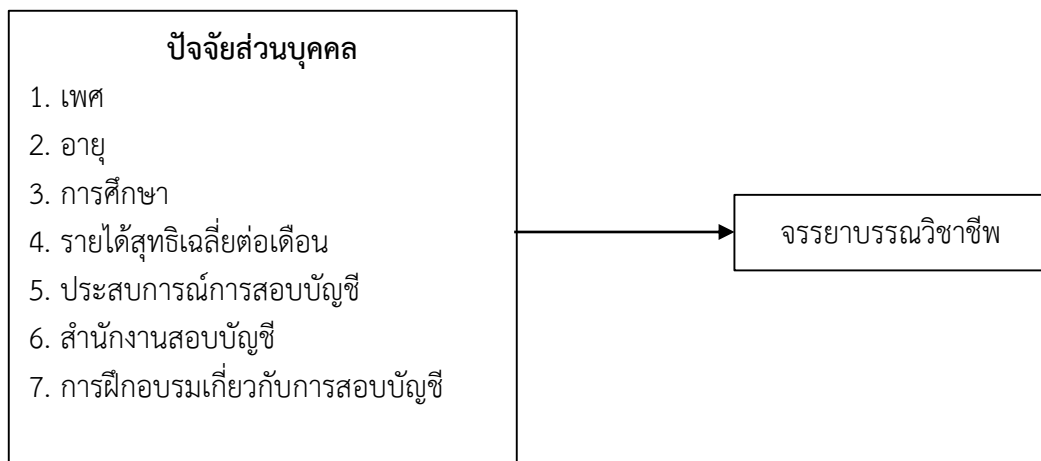
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หมายถึง ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชีให้เป็นผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชีตามกฎหมาย ซึ่งผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้น ต้องมีพื้นฐานความรู้ ความสามารถและลักษณะครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด โดยผู้สอบบัญชีมีหน้าที่ในการตรวจสอบรายงานทางการเงิน และแสดงความเห็นต่อรายงานทางการเงินว่าถูกต้องตามที่ควรตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือไม่ สอดคล้องกับ มาตรฐาน เลียวครบุรี วราพร เปรมพณิชยกุล และอุเทน เลาน้ำทา (2562) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หมายถึง เป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ให้เป็นผู้ตรวจสอบบัญชี และรับรองบัญชีตามกฎหมาย โดยมีหน้าที่ตรวจสอบรายงานทางบัญชี ตรวจสอบงบการเงิน ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสามารถตรวจสอบและรับรองงบการเงินของกิจการ เป็นผู้ที่ได้ผ่านกระบวนการฝึกหัดงานและการทดสอบทุกรายวิชาตามข้อบังคับที่สภาวิชาชีพบัญชีได้กำหนดไว้ และได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องตรวจสอบบัญชีโดยยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัดเพื่อให้คุณภาพงานสอบบัญชีเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลในงบการเงินสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการตัดสินใจได้อย่างสูงสุด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยซึ่งการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีภายใต้จรรยาบรรณวิชาชีพจะทำให้ได้งานสอบบัญชีมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและยังช่วยในการรักษาชื่อเสียงของสำนักงานหรือตัวผู้สอบบัญชีจากความเสี่ยงที่อาจเกิดจากรายงานทางการเงินที่ผิดพลาดกิจการได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย
2. เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ในลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการส่งแบบสอบถามทางอีเมลให้กับผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย จำนวน 1,787 คน (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565) และได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 233 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามออนไลน์ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัยที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ จำนวน 29 ข้อ โดยครอบคลุมจรรยาบรรณวิชาชีพทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 5 ข้อ ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ 4 ข้อ ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน 5 ข้อ ด้านการรักษาความลับ 5 ข้อ ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ 5 ข้อ และด้านความโปร่งใส 5 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาพิจารณาและตรวจสอบเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อ หลังจากปรับปรุงตามคำแนะนำ ผู้ทรงคุณวุฒิแล้วมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งถือว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงและครอบคลุมวัตถุประสงค์ ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้ Item-total Correlation อยู่ระหว่าง 0.729 - 0.924 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Test) โดยใช้วิธีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.869 ถึง 0.956 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 ดังนั้นแบบสอบถามฉบับนี้สามารถนำไปใช้ได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,787 ชุด ตามอีเมลของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบรับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 233 ชุด ตรวจสอบถูกต้องครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจำนวน 233 ชุด พบว่า มีจำนวนแบบสอบถามสมบูรณ์ทั้งสิ้น 233 ชุด คิดเป็นร้อยละ 13.04 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	77	33.00
ชาย	156	67.00
รวม	233	100.00
อายุ		
20-29 ปี	116	49.80
30-39 ปี	26	11.20
40-49 ปี	33	14.20
50 ปีขึ้นไป	58	24.90
รวม	233	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	153	65.70
สูงกว่าปริญญาตรี	80	34.30
รวม	233	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับ		
น้อยกว่า 20,001 บาท	99	42.50
20,001-40,000 บาท	21	9.00
40,001-60,000 บาท	28	12.00
มากกว่า 60,000 บาท	85	36.50
รวม	233	100.00
ประสบการณ์การสอบบัญชี		
น้อยกว่า 3 ปี	91	39.10
3-6 ปี	35	15.00
7-10 ปี	17	7.30
มากกว่า 10 ปี	90	38.60
รวม	233	100.00
สำนักงานสอบบัญชีของท่าน		
สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4	37	15.90
สำนักงานสอบบัญชีอื่น ๆ	196	84.10
รวม	233	100.00
การเข้าร่วมอบรมสัมมนา		
1-2 ครั้ง	98	42.10
3-4 ครั้ง	63	27.00
5-6 ครั้ง	21	9.00
มากกว่า 6 ครั้ง	51	21.90
รวม	233	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามมีจำนวน 1,769 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 233 คน ร้อยละ 13.17 ซึ่งอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ผู้สอบบัญชีอนุญาตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 67.00) มีอายุระหว่าง 20-29 ปี (ร้อยละ 49.80) รองลงมา 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 24.90) การศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 65.70) รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อเดือนน้อย 20,001 บาท (ร้อยละ 42.50) มากกว่า 60,000 บาท (ร้อยละ 36.50) ประสบการณ์การสอบ

บัญชีน้อยกว่า 3 ปี (ร้อยละ 39.10) รองลงมามากกว่า 10 ปี) สำนักงานสอบบัญชีเป็นสำนักงานสอบบัญชีที่มีใช้ Big 4 (ร้อยละ 84.10) การเข้าฝึกอบรม 1-2 ครั้ง (ร้อยละ 42.10) และมากกว่า 3-4 ครั้ง (ร้อยละ 27.00)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

บริการอย่างอื่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์ทำงาน		
รับทำบัญชี	149	39.95
ตรวจสอบภายใน	90	24.13
วางระบบบัญชี	71	19.03
คณะกรรมการตรวจสอบ	32	8.58
อื่น ๆ	31	8.31
รวม	373	100.00
ความรู้ความสามารถ		
ด้านคอมพิวเตอร์	180	41.00
ด้านอินเทอร์เน็ต	130	29.61
ด้านการเมืองและการปกครอง	43	9.80
ด้านกฎหมายอื่น ๆ	73	16.63
อื่น ๆ	13	2.96
รวม	439	100.00
ความต้องการในการฝึกอบรม		
การบัญชี	134	26.48
เทคโนโลยีสารสนเทศ	115	22.73
การสอบบัญชี	131	25.89
กฎหมาย	113	22.33
อื่น ๆ	13	2.57
รวม	506	100.00

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อจากจำนวน 233 คน

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานด้านรับทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 39.95 ด้านตรวจสอบภายใน ร้อยละ 24.13 และด้านวางระบบบัญชี ร้อยละ 19.03 ตามลำดับ ความรู้ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 41.00 ด้านอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 29.61 และด้านด้านกฎหมายอื่น ๆ ร้อยละ 16.63 ตามลำดับ และความต้องการในการฝึกอบรมด้านการบัญชี ร้อยละ 26.48 ด้านการสอบบัญชี ร้อยละ 25.89 และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 22.73 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ความซื่อสัตย์สุจริต	4.50	0.49	มาก
2. ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ	4.51	0.48	มากที่สุด
3. ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษา มาตรฐานในการปฏิบัติงาน	4.46	0.51	มาก
4. การรักษาความลับ	4.58	0.48	มากที่สุด
5. พฤติกรรมทางวิชาชีพ	4.51	0.53	มากที่สุด
6. ความโปร่งใส	4.50	0.51	มาก
รวม	4.51	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลจรรยาบรรณวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ การรักษาความลับ (ค่าเฉลี่ย = 4.58) พฤติกรรมทางวิชาชีพ และความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ (ค่าเฉลี่ย = 4.51) ความซื่อสัตย์สุจริต และความโปร่งใส (ค่าเฉลี่ย = 4.50) ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย = 4.46) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชี

ปัจจัยส่วนบุคคล	t/F-test	sig	ผลการทดสอบ
1. เพศ	1.307	0.192	ไม่แตกต่าง
2. การศึกษา	-1.083	0.280	ไม่แตกต่าง
3. สำนักงานสอบบัญชี	-1.220	0.224	ไม่แตกต่าง
4. อายุ	0.663	0.575	ไม่แตกต่าง
5. รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อเดือน	2.156	0.094	ไม่แตกต่าง
6. ประสบการณ์การสอบบัญชี	4.487	0.004*	แตกต่าง
7. การเข้าร่วมอบรมสัมมนา	5.680	0.001*	แตกต่าง

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านประสบการณ์การสอบบัญชี และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอบบัญชีมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน และปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ การศึกษา สำนักงานสอบบัญชี อายุ และรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านประสบการณ์การสอบบัญชี และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอบบัญชีแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน เนื่องจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีประสบการณ์การสอบบัญชี และการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้า และผู้ใช้งบการเงิน ตลอดจนสามารถช่วยในการวางแผนและกำหนดเทคนิคในการสอบบัญชีเพื่อช่วยลดความเสี่ยงในการสอบบัญชีได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีมีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานการสอบบัญชีและจรรยาบรรณวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ส่งผลต่อผลลัพธ์ในการสอบบัญชี และสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการสอบบัญชีได้ ผู้สอบบัญชีต้องศึกษามาตรฐานบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูล (ศรัณญา บุญขวัญ, 2560)

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยไม่แตกต่างกัน เนื่องจากวิชาชีพผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสามารถปฏิบัติงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีได้ทุกเพศ โดยไม่มีข้อกำหนดเรื่องเพศไว้แต่อย่างใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ผกา แก้วดี (2561) พบว่า เพศไม่มีผลต่อทักษะวิชาชีพบัญชี ถึงแม้ว่าเพศหญิงจะมีจำนวนมากกว่าเพศชาย ก็ไม่ทำให้เกิดความแตกต่างต่อการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ เพื่อสร้างความพร้อมให้กับผู้มุ่งมั่นในการประกอบวิชาชีพ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นเพศใดต่างก็ต้องการได้รับการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อมุ่งมั่นสู่การเป็นผู้ประกอบวิชาชีพในอนาคตตลอดจนสร้างความน่าเชื่อถือในวิชาชีพบัญชี (วรกมล ปิ่นทอง และสุภา ทองคง, 2565)

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีอายุน้อย การสั่งสมประสบการณ์ การนึกคิด การตัดสินใจ ย่อมมีประสิทธิภาพสูงกว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีอายุน้อย การปฏิบัติงานด้านผู้สอบบัญชีอายุไม่มีความสำคัญ ต่อทักษะความเป็นมืออาชีพ (รณิดา วงศ์มังกร, 2559)

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยไม่แตกต่างกัน เนื่องจากวิชาชีพผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสามารถเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการอบรมทางวิชาชีพมาใช้ในการปฏิบัติงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี และพัฒนาทางวิชาชีพในงานของผู้สอบบัญชีได้ทุกระดับการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารินยา แก้วสุริยา (2560) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญเพื่อเพิ่มคุณภาพการสอบบัญชี ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ในการทำงานเป็นการพัฒนาตัวพนักงานในการปฏิบัติงาน โดยการแสวงหาข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นเกี่ยวกับงาน พนักงานต้องมีความสามารถ วิเคราะห์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงานให้ดีขึ้นและเพื่อให้เกิดข้อผิดพลาดในการทำงานน้อยที่สุด อันมีประโยชน์ต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานและประสิทธิภาพของหน่วยงาน

สรุป

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการสอบบัญชี และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีเกิดจากการปฏิบัติงานตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถนำรายงานทางการเงินไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ และผู้สอบบัญชีที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ และระดับการศึกษา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานตรวจสอบเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์การตรวจสอบที่รวดเร็วต่อการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียอันเกิดจากคุณภาพการสอบบัญชี ดังนั้น จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ผ่านการตรวจสอบรับรองงบการเงินแล้วจะนำไปประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยควรให้ความสำคัญในจรรยาบรรณวิชาชีพไว้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชียิ่งขึ้นต่อไป
2. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ควรให้ความสำคัญในด้านการรักษาความลับ และความโปร่งใส ไม่ให้ข้อมูลดังกล่าวเปิดเผยให้บุคคลที่สามหรือบุคคลภายนอกรับรู้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจอย่างถูกต้อง เพื่อให้การทำงานสอบบัญชีมีคุณภาพ และทำให้ลูกค้ามีความเชื่อมั่นในการสอบบัญชี

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตามทัศนคติของผู้ประกอบการหรือเจ้าของบริษัท เพื่อเป็นการเปรียบเทียบกัน
2. ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ผู้สอบบัญชีภาษีอากร เพื่อศึกษาอิทธิพลด้านการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน อันจะส่งผลต่อการดำเนินงานสอบบัญชี ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จารินยา แก้วสุริยา. (2560). ผลกระทบของคุณภาพในการสอบบัญชีและความต่อเนื่องในการสอบทานงานสอบบัญชีที่มีต่อความน่าเชื่อถือในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จักรกฤตย์ พาราพันธกุล. (2562). คำปรารภ.คู่มือประมวลจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี. กรุงเทพฯ: สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ณัฐญา เสียวครบุรี, วราพร เปรมพาดิษฐ์นุกูล และอุเทน เลานาทา. (2562). ผลกระทบของเทคนิคการตรวจสอบทุจริตที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 11(4), 20-30.
- ณัฐธิดา จินมอญ. (2559). ความเป็นมืออาชีพกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- พิมพ์ผกา แก้วดี. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะนักวิชาชีพบัญชีที่ผู้ประกอบการต้องการตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของสภาวิชาชีพกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา. บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รณิดา วงศ์มังกร. (2559). ผลกระทบของการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี (TSQC1) ที่มีต่อทักษะความเป็นมืออาชีพของผู้สอบบัญชีในสำนักงานสอบบัญชีภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. วิจัยสถาบันมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วรกมล ปันทอง, สุภา ทองคง. (2565). อิทธิพลของความเชี่ยวชาญและความน่าเชื่อถือในการสอบบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วารสารวิจัยและนวัตกรรมการอาชีวศึกษา, 6(1), 94-103.
- วิไลวรรณ โพนศิริ. (2562). ผลกระทบของความเป็นมืออาชีพที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 21(1), 125-136.
- ศรัณญา บุญขวัญ. (2560). ผลกระทบของความพยายามในการสอบบัญชีและความเชี่ยวชาญในการสอบบัญชีที่มีผลลัพธ์ในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศศิพร ชาญศิลป์, ฐิตาภรณ์ สีนจรรุศักดิ์. (2564). อิทธิพลจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบ และความเป็นมืออาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการสอบบัญชีในมุมมองของผู้ให้บริการสอบบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 8(2), 188-204.
- สมชาย เลิศภิรมย์สุข. (2564). การตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี, 15(2), 54-66.